

Groen schoolplein van 't Anker in Amersfoort.

Experts bijeen voor aanbevelingen groene schoolpleinen

Hoe kunnen we groene schoolpleinen duurzaam en gezond inrichten? Wat zijn succesfactoren en waar kan het misgaan? Die vragen stonden centraal tijdens de expertmeeting die op 21 november plaatsvond in Makeblide in Houten. De bijeenkomst is een onderdeel van het onderzoek dat de afdeling Sociale Geneeskunde van het VU Medisch Centrum en de Hogeschool Leiden uitvoert in opdracht van het Productschap Tuinbouw en Branchevereniging VHG.

Door Annemieke Bos

Het expertpanel bestond uit medewerkers van scholen met een groen schoolplein, ontwerpers en hoveniers. Ook Springzaad (een stichting die zich bezighoudt met het natuurlijker maken van o.a. schooltuinen en speelplekken), het Ministerie van EZ en het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen waren vertegenwoordigd. Onderzoekster Jolanda Maas en haar collega's presenteerden de voorlopige resultaten van een kwalitatief onderzoek dat zij deden onder 25 verschillende scholen, 12 ontwerpers en 5 hoveniers. Aan de panelleden het onderzoek hierop te reageren en aanvullingen te geven op de voorlopige conclusies.

Hoe spelen kinderen?

De onderzoekers hebben aan 274 leerlingen uit groep 4, 5 en 6 de vraag gesteld wat het naaste en wat het fijnste plekje is op het schoolplein en waarom. Daarop is zeer uiteenlopend geantwoord. Wat voor de één een uitdagende plek is met veel spelmogelijkheden, is voor de ander een te drukke plaats of een sta in de weg bij het rondrennen. Waar het ene kind enthousiast wordt van bloemen, vlinders en spinnen, is het andere kind juist huiverig voor 'enge beestjes'. Hieruit concluderen de onderzoekers dat een schoolplein veel variëteit moet bieden: plekken om rustig te zitten en goed overzicht over het plein te hebben, speel- en spelmogelijkheden, maar ook bomen, struiken en planten die de zintuigen prikkelen. De experts beamen dit en benadrukken dat het zaak is om goed te kijken hoe kinderen spelen en bewegen. "Kijk door de ogen van het kind" stelt een van de ontwerpers. "En laat de kinderen meedenken over de inrichting", oppert een schooldirecteur die daar ervaring mee heeft.

Draagvlak

Uit de gesprekken met schooldirecteuren, ontwerpers en hoveniers noteerden de onderzoekers tal van tips om met succes een groen schoolplein te ontwerpen. Heel belangrijk blijkt het creëren van draagvlak, iets wat de experts zeker herkennen. "Betrek leraren, ouders en ook buurtbewoners bij de plannen. Een stevig draagvlak is nodig om het plein verder te ontwikkelen en onderhouden." Dat een groen schoolplein niet af is na de aanleg, is volgens de deelnemers aan het onderzoek en de experts een feit. "Hoe ga je het plein gebruiken, vanuit welke visie en hoe communiceer je dat naar de kinderen en hun ouders? Je zult afspraken moeten maken over het gebruik en het onderhoud." Het onderhoud kan bijvoorbeeld worden aangegrepen als educatieve activiteit. De hovenier kan hierin een adviserende en begeleidende rol spelen. Een goede procesbegeleiding blijkt zowel tijdens de planfase als daarna bepalend voor succes. Een aantal experts noemt voorbeelden van schoolpleinen die eenmalig zijn vergroend om daarna compleet te verwilderen. "Scholen weten vaak niet wat ze nu precies met een groen schoolplein willen. Ze hebben de beschikbare

subsidie benut, maar geen plan of visie voor het vervolg. Daarvoor zouden ze veel meer gebruik kunnen maken van de expertise die de ontwerpers en hoveniers in huis hebben."

Competenties hovenier

De interviews die zijn gedaan, leverden tal van ontwerptips op om de standaard betegelde pleinen te transformeren tot een meer natuurlijke speelomgeving. Ook kwam er een lijstje uit van competenties waarover een hovenier moet beschikken, als hij zich als specialist op dit terrein wil profileren. Een greep uit de opmerkingen:

- ervaring met ecologisch beheer: 'niet alles maaien en knippen, kijk wat er is en wat dit voor de kinderen kan betekenen'
- kennis van het speelgedrag van kinderen: 'realiseer je dat je verantwoordelijk bent voor een stukje beleving'
- kennis van veiligheid: wat mag wel en niet volgens de normen?
- out-of-the-box kunnen denken wat materialen betreft: 'denk ook aan hergebruik van materiaal uit de natuur'
- verstand hebben van de achterliggende gedachte van het ontwerp
- met kinderen, docenten, ouders kunnen werken.

De 'schoolhovenier'

Tijdens een brainstorm bedachten de experts nog een flink aantal andere aanbevelingen die van belang zijn om met succes een groen schoolplein te ontwerpen. Zo kan een groen schoolplein gebruikt worden in de lessen als bijvoorbeeld ook 'eetbaar groen' wordt gekweekt in een moestuin of kas. En educatie in het groen zou ook in de opleidingen van docenten aan de orde moeten komen.

De onderzoekers verzamelen alle suggesties en ontwikkelen vervolgens samen met de experts richtlijnen waarmee de verschillende betrokken partijen uit de voeten kunnen. Volgens Rob Cox van Gustaaf Groenspecialisten is dat heel welkom. "Daarmee kunnen ontwerpers en hoveniers hun opdrachtgevers ontzorgen. Ze kunnen met hun kennis van de natuur een brugfunctie vervullen. Vroeger had je de 'schoolhovenier' die met een busje de scholen langs ging om kinderen te interesseren voor groen. Dat is nu eigenlijk weer heel actueel." ■

Uw sector investeert in deze activiteit via het

Kijk voor meer informatie ook op www.springzaad.nl of op www.groeneschoolpleinen.nl

Brainstormsessie tijdens expertmeeting.